

**TMMOB
ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI
ANTALYA ŞUBESİ**

BÖLÜM 3

BÖLÜM 3

**SEMPOZYUM
PANEL
ÇALIŞTAY**

SEMPOZYUM-PANEL-ÇALIŞTAY

Dönem içerisinde ülkemize, kentimize, mesleğimize, meslektaşımıza ve topluma karşı sorumluluklarımız, uzmanlık alanlarımız çerçevesinde üye birlikteliği ile yerine getirmeye çalışılmıştır. Bu amaçla; Şubemiz ve Mimarlar Odası Antalya Şubesi işbirliği “Antalya Güneş Sempozyumu”, TMMOB Antalya İKK’ nın düzenlediği Antalya Kent Sempozyumu’ nda, Şubemiz “Antalya’nın Enerji durumu, yenilenebilir enerji kaynakları ve HES” konularında, Şubemiz ve Antalya NKP bileşenleri birlikteliğiyle “Japonya-Fukuşima’nın ardında Nükleer Santral Gerçeği ve Enerji Paneli” ve TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası , TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası , TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, TMMOB Makina Mühendisleri Odası ve TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubeleri birlikteliğiyle de “Yapı Denetim Çalıştayı” düzenlenmiştir.

17-18 EYLÜL 2010 : ANTALYA GÜNEŞ SEMPOZYUMU

Şubemiz ve Mimarlar Odası Antalya Şubesi işbirliği ile 17-18 Eylül 2010 tarihlerinde Mimarlar Odası Antalya Şubesi Mehmet Öztürk Toplantı Salonu’nda üyelerin yoğun katılımıyla “Antalya Güneş Sempozyumu” gerçekleştirildi.

Şubemiz ve Mimarlar Odası Antalya Şubesi birlikteliğiyle 17 Eylül 2010 tarihinde Mimarlar Odası Antalya Şubesi Mehmet Öztürk Toplantı Salonu’nda başlayan Antalya Güneş Sempozyumu 18 Eylül 2010 tarihinde üyelerin yoğun katılımıyla tamamlandı. Sempozyum boyunca 2 bildiri oturumu ve 1 panel-forum gerçekleştirildi. Program açılış konuşmaları ile start aldı. Sırasıyla; EMO Antalya Şube Yönetim Kurulu Başkanı İlhan METİN, Mimarlar Odası Antalya Şube Başkanı M. Osman

AYDIN, EMO Genel Başkanı Cengiz GÖLTAŞ ve Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa AKAYDIN söz alarak birer konuşma yaptılar. Ayrıca EMO Genel Başkanı Cengiz GÖLTAŞ sempozyumda “Türkiye’nin Yenilenebilir Enerji Politikalarına Genel Bir Bakış ve Özelleştirme” ve Şube Yönetim Kurulu Saymanı Aygün ÖZEN de “Güneş Enerjisi ve Elektrik” başlıklı sunum gerçekleştirdi. EMO Antalya Şube Başkanı İlhan METİN ve Mimarlar Odası Antalya Şube Başkanı M. Osman AYDIN tarafından EMO Genel Başkanı Cengiz GÖLTAŞ’a ve katılımcılara Teşekkür Belgesi sunuldu.

Sempozyumun açılışında, EMO Antalya Şube Yönetim Kurulu Başkanı İlhan METİN’in “Mühendislik mesleğinin doğaya, çevreye ve en önemlisi insana kıymet veren bir meslek olduğunu esas alarak yürütülen bu çalışmalarla meslek alanlarımızdaki gelişme ve yenilikleri paylaşmakta, meslektaşlarımızın bilgi ve becerilerinin gelişimine katkı sunarak, sorunlarını tespit etmekte ve çözüm önerileri geliştirmekte olduklarını, bu yüzden insanlığın ihtiyacı olan enerjinin temini konusundaki kaynakların türü ve kullanım şeklinin çok önem arz etmeye başladığı bu dönemde, temiz, tükenmeyen, doğaya ve çevreye uyumlu yöntemlerle küresel iklim değişikliğinin yavaşlatılabileceği bir yöntem olan YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI’ nın kullanımını “ irdeledi.

EMO Genel Başkanı Cengiz GÖLTAŞ konuşmasında; **Türkiye’de elektrik kullanma yoğunluğunun Temmuz-Ağustos dönemine kaydığını belirterek, özellikle güneş kenti olan Antalya’da, enerji politikalarının bütüncül anlamda tartışılmasının önemine vurgu yaptı.** 21. yüzyılın dünyada fosil yakıtlardan temiz üretim teknolojilerine geçiş dönemi olduğunu ifade eden Göltaş, **“Bu yüzyıl yenilenebilir enerji kaynaklarının öne çıktığı bir yüzyıl olarak da tanımlanmaktadır. Enerji kaynakları içerisinde bugün doğayla ve çevreyle barışık üretim sistemleri daha ön plandadır”** dedi. Göltaş, **“Türkiye’nin kendi öz kaynaklarıyla, yerli yenilenebilir, temiz üretim teknolojileriyle bir üretim politikasına yönelmesi gerekir”** diye konuştu.

Özellikle yirminci yüzyılın acımasız ve neye mal olursa olsun daha fazla üretim, daha fazla kar amacının, gerek çevreye, gerekse canlılara onarılamaz derecede zarar vermesi, mevcut kaynakların enerji ihtiyacını karşılamakta yetersiz kaldığı bir ortamda enerji ihtiyaçlarının insana daha yakışır şekilde nasıl karşılanabileceği sorusunu

ve araştırmasını beraberinde getirmiştir ve “yenilenebilir enerji kaynakları” na yönelim hızla artmıştır. Ayrıca Yaşam için gerekli olan enerjinin temininin ve kullanımının doğru planlanmaması dünyayı iklimsel felaketlerin eşiğine getirmiştir. Bu nedenle enerji ihtiyacımızı karşılamak ve yaşamak için doğru enerji planlamaları yapmak ve enerji üretiminde yenilenebilir enerji kaynaklarından yararlanmak zorunlu hale gelmiştir.

Ülkeler, kendi halkalarına ve dünya halkalarına daha güzel bir dünya sunabilmek için, mevcut öz kaynaklarından daha fazla enerji üretmeye yöneleceklerdir. İşte bu noktada Yüce Yaradan tarafından oluşturulan doğanın tüm ülkelere adil ve eşit davrandığı rüzgar, güneş gibi enerji kaynakları sınır tanımaksızın tüm insanlığın hizmetinde olacaktır.

Bu yüzden insanlığın ihtiyacı olan enerjinin temini konusundaki kaynakların türü ve kullanım şeklinin çok önem arz etmeye başladığı bu dönemde, temiz, tükenmeyen, doğaya ve çevreye uyumlu yöntemlerle küresel iklim değişikliğinin yavaşlatılabileceği bir yöntem olan YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI' nın kullanımını ön plana taşımak ve bunu bir yaşam biçimi bir kent kültürü haline getirmeliyiz.

Günümüze kadar dünyada kentler çok hızlı bir biçimde büyümüş ve yapılaşmıştır. Maalesef bu gelişmeler, büyük bir çoğunlukla içinde yaşayanlar, çevresel faktörler ve kapasiteler göz önünde bulunmaksızın yaşanmıştır. Bu durum son derece önemli kentsel ve çevresel sorunların kaynağını oluşturmuştur. Özellikle Ülkemizde kentlerin iklimden ve doğal enerjiden nasıl doğru olarak yararlanabileceği araştırılmadan kentler gelişigüzel, çok da bilimsel olmayan şekilde planlanmıştır. Ülkelerin, kentler ve kentlilerin, enerji gereksinimleri de çok büyük ölçüde fosile dayalı enerji kaynaklarından karşılanmıştır. Sadece gelecek kuşakların sağlıklı çevrelerde yaşamasının tehdit edilmesi, çevre kirliliği açısından değil sosyal açılardan da fosil yakıt çağının aşılması zorunluluktur. Bu zorunluluk gelişmiş ülkelerde özellikle son yirmi yıldır çok iyi anlaşılmış, daha az enerji tüketimi ve enerjinin öz kaynaklardan karşılanması oldukça önem kazanmıştır. Ülkemizde son yıllarda bu konularda önemli çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu açıdan baktığımızda Şubemiz ve Mimarlar Odası Antalya Şubesi, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin, güneş enerjisinden yararlanma ve kullanımı konusundaki çalışmaları ve projelerinin, uzun yıllar önce başlatılması gerektiğini de düşündüklerinden, önemli ve olumlu bulmaktadırlar. Ancak şubelerimiz, Antalya Büyükşehir Belediyesi'nin, bu çalışmalarının yanında çok daha önemli olan Antalya'nın güneş kenti olarak planlanması ve güneş enerjisinden elektrik elde edilmesiyle ilgili çalışmaları da hızla başlatmasının zorunluluk olduğu görüşündedirler. Şubelerimiz; hem mesleklerimiz gereği üyelerimizi bilgilendirmek, hem de ilgili tarafların bu konuda bir araya getirilerek gerekli çözümlerin araştırılmasını sağlamaya yardımcı olmak amaçlarıyla da bu Sempozyumu düzenlemişlerdir.

Avrupa'nın güneşten yararlanma açısından en önemli kentlerinin başında gelen kentimizin “Avrupa Güneş Başkenti Antalya” adı altında geliştirilmesi ve tanıtılması amacıyla Şubemiz ve Mimarlar Odası Antalya Şubesi ile birlikte düzenlenen bu sempozyum ile başlatılan çalışmaların, konuyla ilgili Sivil Toplum Örgütleri, Kent Konseyi ve Meslek Odalarının da katılımıyla sürdürülmesine devam edilecektir. İki bildiri oturumlu ve 1 panel-forumla oluşturulan “Antalya Güneş Sempozyumu” 17 Ekim 2010 Cuma günü saat 17.30 da açılış ve protokol konuşmaları ile başladı. Sempozyum; Mimarlar Odası Antalya Şube Başkanı M. Osman AYDIN ve Elektrik Mühendisleri Odası Antalya Şube Başkanı İlhan METİN'in açılış konuşmaları ile Elektrik Mühendisleri Odası Genel Başkanı Cengiz GÖLTAŞ ve son olarak Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa AKAYDIN'ın konuşmaları ile başladı. “Türkiye'nin Yenilenebilir Enerji Politikalarına Genel Bir Bakış ve Özelleştirme” konu başlığında Elektrik Mühendisleri Odası Genel Başkanı Cengiz GÖLTAŞ'ın tematik sunumu ve ardından yapılan kokteyl ile Sempozyumun ilk günü tamamlandı.

Sempozyumun ikinci günü; 18.09.2010 Cumartesi günü saat ,9.30 -18.00 saatleri arasında iki bildirili oturum ile devam etti ve panel - forum ile sona erdi. Sempozyumun ikinci günü, “Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın “Güneş Enerjisi Çalışmaları ve Bakışı “ başlığında EİE Temsilcisi F.Birsen TURGU ALAÇAKIR'ın Tematik sunumu ile başladı. Tematik Sunumun ardından Oturum Başkanlığını Yrd. Doç. Dr. İbrahim BAKIR'ın yürüttüğü “Güneş Kent-

leri” konu başlığında; Prof. Dr. Çetin GÖKSU “Güneş Kent Nedir? Kentlerde Alınacak Önlemler” Doç. Dr. Türkan GÖKSAL ÖZBALTA “Güneş Mimarisi” Doç. Dr. Eser GÜLTEKİN, Arş. Gör. Hacer Mutlu DANACI “Yapılaşmada Güneş Enerjisi Kullanımı ve Estetik Çözüm Örnekleri” Oturum başkanlığını Akdeniz Üniversitesi Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölüm Başkanı Doç. Dr. Şükrü Özen’in yürüttüğü “Güneş Enerjisi Sistemleri konu başlığında” Aygün ÖZEN “Güneş Enerjisi ve Elektrik” Yrd. Doç. Dr. Selim BÖREKÇİ, Doç. Dr. Şükrü ÖZEN “Güneş Enerjisi Elektrik Dönüşüm Sistemleri ve Uygulamaları” Yrd. Doç. Dr. İbrahim ATMACA “Güneş Enerjisi Kaynaklı İklimlendirme Sistemleri” Konularında yaptıkları sunumlarının ardından Prof. Dr. Çetin GÖKSU’un yöneticiliğinde Doç. Dr. Şükrü ÖZEN ile Prof. Dr. Necdet ÖZBALTA’nın panelist olarak katıldığı ve Panel-foruma geçildi. Soru ve cevaplarından ardından Sempozyum sona erdi.

GÜNEŞ ENERJİSİ SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Antalya Şubesi ve TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi’nin Ortaklaşa düzenledikleri “Antalya Güneş Enerjisi Sempozyumu” 17 - 18 Eylül 2010 tarihlerinde Mimarlar Odası Antalya Şubesi Toplantı Salonunda düzenlendi.

Sempozyumda; insanlığın ihtiyacı olan enerjinin temini konusundaki kaynakların türü ve kullanım şeklinin oldukça önem kazanmaya başladığı bu dönemde temiz, tükenmeyen, doğaya ve çevreye uyumlu yöntemlerle küresel iklim değişikliğinin yavaşlatılabileceği bir olgu olan YENİLENEBİLİR ENERJİ KAYNAKLARI’nın kullanımının ön plana taşınması ve bunun bir yaşam biçimi, bir kent kültürü haline getirilmesinin

önemi vurgulandı. Yenilenebilir enerji kaynaklarından birisi olan güneş enerjisi, Ar-Ge çalışmalarının desteklenerek yerli elektromekanik sanayinin gelişmesine katkıda bulunulması, güneş enerjisi uygulamalarının verimli bir şekilde kullanılması ve sektörle buluşmasının sağlanmasına dikkat çekildi. Sempozyumdan, enerji politikalarının doğru planlanmasında yürürlüğe giren veya girecek olan yasal mevzuatın şekillenmesine katkıda bulunulmasının amaçlandığının altı çizildi.

Sempozyumda; bu değerlendirmeler yanında, güneş enerjisi uygulamaları konusundaki akademik çalışmaların ve teknolojik verilerin doğru kitleye ulaşmasını sağlayarak bilgilendirme ve tartışma ortamı yaratmak, bu çalışmaların sanayi, konut, ulaşım ve teknoloji alanlarına katkısını ortaya çıkarmak ve tarafları buluşturarak ortak çalışma alanlarını geliştirmek gibi üniversite-sanayi işbirliği yönün de ki görüşlere de son derece önem verilmiştir.

Sempozyuma, başta düzenleme ve yürütme kurulu üyeleri olmak üzere, panel yöneticileri, oturum başkanları, odalarımız temsilcileri, sektör ve kurum/dernek temsilcileri, üniversite akademisyenleri, yerel yönetimlerden ve bakanlıklardan ziyaretçiler etkin bir katılım gerçekleştirmişlerdir.

Ayrıca, sempozyuma özel sektörden, serbest çalışanlardan, üniversitede öğretim görevlilerinden ve kamudan mimarlar ve mühendislerce katılım sağlanmıştır. Günlük katılımcılarla birlikte yaklaşık 250 kişi sempozyumda buluşmuştur.

Sempozyum sonucunda aşağıdaki konuların kamuoyuna duyurulması karar altına alınmıştır.

1. Antalya **Kenti'nin** yapılaşmış alanları ile birlikte bir güneş kente dönüşmesi olanaklıdır. Antalya'nın güneş kenti olarak yeniden planlanması sağlanmalıdır.
2. Mecliste 2 yıldır çıkmayı bekleyen YEK kanunu bir an önce STK'nın da görüşü alınarak çıkmalıdır.
3. Ülkemiz dışa bağımlı enerji politikalarından vazgeçmelidir.
4. Güneşten elektrik enerjisi elde edilmesi hususunda uzun vadede başarılı sonuçlar alınabilmesi için öncelikle ülkemizdeki teknolojinin geldiği seviye tespit edilmeli AR-GE faaliyetlerine önem verilmelidir.
5. Güneş santrallerinin kurulması için kullanılacak arazilerin özelliklerinin çok iyi tanımlanması ve bu arazilerin envanterinin öncelikle belirlenmesi, bu sahalara iletim ve dağıtım sistemlerine bağlantı için imkânların önceden hazırlanmalıdır.
6. "Binalarda Enerji Performansı Yönetmeliği"nde, güneş enerjisinin kullanımını destekleyecek hususlar daha açık ve net olarak destekleyecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.
7. İmar mevzuatında değişiklik yapılarak, yeni imar planı geliştirilecek bölgelerde imar planının klasik plan yerine güneşten en fazla yarar sağlayacak şekilde yapılabilmesine imkân verilmelidir.
8. Güneş ülkesi Türkiye'de güneş enerjili eko-mimari uygulamaları başlatılmalıdır.
9. Halen projesiz, denetimsiz bir şekilde üretilen ve montajı yapılan güneş enerjili elektrik Üretim sistemleri projelendirilme kapsamına alınarak bir standarda bağlanmalı ve Bu projelerin TUS (Teknik Uygulama Sorumluluğu) kapsamında Elektrik Mühendisleri Odası tarafından mesleki denetimlerinin yapılabilmesini sağlayıcı düzenlemeler yapılmalıdır.
10. Kırsal alanlarda pişirme amaçlı kullanılan güneş ocaklarının yaygınlaştırılması için çalışmalar yapılmalıdır.
11. Kamusal kullanıma açık ve kamu idareleri tarafından düzenlenip, işletilen tüm açık alanlar, parklar caddeler ve sokaklar, güneş enerjisi ile aydınlatılarak tanıtıma yer verilmelidir. Kentimizdeki kamu binalarında güneş sistemlerine geçilmesine yönelik arayışlara ivedilikle hız verilmelidir.
12. Akdeniz Üniversitesi'nde, Güneş Enerjisi Enstitüsü kurulmalıdır. Kentteki meslek liselerinde, güneş enerjisi olması için gerekli planlama yapılmalı, yönlendirme ve teşviklerle desteklenmelidir uygulamalarına yönelik olarak, yaygın ve örgün eğitim çalışmaları yapılmalıdır.
13. Antalya'nın bir güneş kenti olması için, 'Güneş kent kentsel dönüşüm projesi' yapılmalı ve yerel kuruluşların katılımı, merkezi idarenin desteği ile "Antalya Güneş Kenti Strateji Belgesi ve Eylem Planı" hazırlanmalıdır.

Antalya'nın yalnızca güneş uygulamaları ile değil güneş enerjisi ekipmanları üretimi ile de güneş kenti olması hedeflenerek imalatçı kuruluşların kümeleneyeceği bir merkez olması için gerekli planlama yapılmalı, yönlendirme ve teşviklerle desteklenmelidir.

24-26 MART 2011: ANTALYA KENT SEMPOZYUMU

Şubemiz Yönetim Kurulu üyelerinin ve üyelerimizin de katıldığı TMMOB Antalya İKK tarafından düzenlenen Antalya Kent Sempozyumu 24-26 Mart 2011 tarihlerinde Dedeman Oteli'nde gerçekleştirildi. Üç gün süren sempozyumda 6 oturumda enerjiden çevreye, kentsel yerleşim ve planlamadan tarım arazilerine, denizcilikten turizme farklı konular masaya yatırıldı. Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Göltaş'ın 25 Mart Cuma günü başkanlığını yaptığı 4. oturumda, Akdeniz Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölüm Başkanı Doç. Dr. Şükrü Özen Antalya'nın Enerji durumu, yenilenebilir enerji kaynakları ve HES konularında konuşmacı olarak yer aldı. Sempozyum kapsamında düzenlenen 6 oturum ve 1 panelde, meslek odaları uzmanlık alanlarına göre kentin sorunlarını irdeleyerek, çözüm önerilerini yetkililere ve kamuoyuna aktardılar.

Sempozyumunun ilk gününde açılış konuşmaları ve kokteyli yapıldı. Sempozyumun açılışında TMMOB Antalya İKK Sekreteri Vahap Tuncer, TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Soğancı, Akdeniz Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Abit Demircan ve Antalya Büyükşehir Belediye Başkan Yardımcısı Erdem Armen birer konuşma yaptılar. TMMOB Başkanı Mehmet Soğancı açılış konuşmasında TMMOB ve bileşeni Odaların kentlere ve yaşama bakışı ve meslek alanlarından hareketle oluşturulan politikaların yaşama geçirilmesi, TMMOB'ye her zamankinden daha çok ihtiyaç duyulmasına rağmen baskıların giderek artmakta olduğunu ve son dönemde ülkede ve dünyada yaşanılmakta olan süreci, değerlendirdi.

Katılım ve ilginin büyük olduğu oturumlarda; Kentsel Yerleşim ve Planlama, Kentsel Dönüşüm ve Dışlanma, Kent Kültür ve Demokrasi, Kent Ekonomisi ve Kalkınma Sorunu, Antalya Kenti ve Peyzaj Mimarlığı, Kentlilik ve Çevre Sorunları, Kent Bilgi Sistemi, Ormanlar ve Tahsisler, Tarım Arazilerinin Amaç Dışı Kullanımı, Madencilik ve Çevre, Küresel Isınmanın Etkileri, Kentin Enerji Durumu ve Yenilenebilir Kaynaklar, Hava Kirliliği ve Doğalgaz Dağıtımı, Karstik Boşluklar ve Kentsel Etkileri, Denizcilik Sektörü ve Antalya, Kentsel Yapılaşma, Kentleşme Sürecinde Yer Seçimini Etkileyen Faktörler ve Zemin, Turizm Sektöründe Kullanılan Kimyasallar ve Sorunları, Kent İçme Suyu ve Planlaması, Antalya'da Gıda Güvenliği ve Sorunları başlıklı bildiriler sunuldu. Sempozyumun son günü düzenlenen panelde de "Kentsel Ulaşım konusu ele alındı.

ANTALYA KENT SEMPOZYUMU SONUÇ BİLDİRGESİ

Türk Mühendis Mimar Odaları Birliği'nin (TMMOB) Genel Kurulu'nda alınan karar doğrultusunda TMMOB Antalya İl Koordinasyon Kurulunca düzenlenen Antalya Kent Sempozyumu etkinlikleri, 24,25,26 Mart tarihleri arasında yapılan 6 oturumda 20 bildiri ile sonlanmıştır.

Antalya Kent Sempozyumunda aşağıdaki konular ele alınmış ve saptamalar yapılmıştır:

TMMOB Antalya Kent Sempozyumu, özellikle "dünya kenti " söyleminin ortaya çıkışı ile birlikte başlayan ve her geçen gün yeni mekansal ve sosyal yapısı ile değişim gösteren Antalya'nın kentleşmesi sürecinin tüm sancılarını aktarıldığı bir sempozyum olmuştur.

Bu sancılı süreci tanımlamak, analiz etmek, Antalya halkı ve kenti yönetenlerin bu süreçteki yerini anlamak üzere Düzenleme Kurulu tarafından oluşturulan Planlama, Kentsel Dönüşüm, Ulaşım, Enerji, Çevre, Yapılaşma ve zemin, İklim değişiklikleri ve afet, tarım alanları ve doğal kaynakların kullanımı gibi temel başlıklar altında sunulan bildiriler ile Antalya da dayatılan-yaşanan sonlu kentleşmenin kuramsal ve mekansal açılımları ortaya konmuştur.

Coğrafi konumu ve fiziki, iklimsel ve tarihi kültürel özellikleri nedeni ile dış dünya ile ilişki kurması yüksek bir potansiyele sahip, ekonomik, sosyal, kültürel ve mekansal açıdan sürekli gelişen bir kent olarak Antalya, gelişmenin yanında da bir dizi sorunları da beraberinde taşımaktadır. Gelişen turizm yatırımları ile yaratılan kentsel ekonomi nedeni ile ülkenin diğer yörelerine göre nispi refah seviyesindeki artış kente olan göçü kamçulamakta ve beraberinde artan nüfus, hızlı kentleşme, mekansal yığılma sorunlarını da beraberinde taşımaktadır.

Ülkenin siyasi yapısındaki dalgalanmalar, 12 Eylül sonraki askeri darbe sonrası kurulan Özal hükümeti ile kıyılarda başlatılan turizm hareketi en önemli değişimi Antalya üzerinde göstermiş, kentin ekonomisindeki tarımdan ve yerel sanayi yatırımlarından oluşan eksen ulusal ve uluslar arası ölçekli yatırımlarla turizm ve beraberindeki hizmet sektörüne kaymıştır.

Kentin ekonomik ekseninde oluşan bu değişim kent kimliğinde de değişikliklere de neden olmuş, kentteki gelişimin ve değişimin başlattığı süreç gerekli kültür ve bilgi birikimini oluşturacak yeterli zaman ve ortam bulamadığından şehrin yapılaşma düzeni bir talan düzenine teslim olmuştur. Planlama süreci başlatılmış ancak ardı sıra gelen değişiklik ve yeniden düzenlemeler ile yapılaşma ve yerleşme talebi öncelikle maliyeti en düşük ve en kolay altyapı getirilebilecek olan tarım alanlarından karşılanmıştır. Dönümlerce sera alanı, narenciye bahçesi bir çırpıda imara açılmış, oluşan rant ekonomileri iştahları kabartarak daha çok sermayeyi kente çekerek bir başka talanın kapısını açmıştır. Yeni alanların imara açılması amacı ile bu kez yaylalara ve ormanlara saldırı başlamış ve kaçak yapılaşma olgusu gündeme gelmiştir. Orman alanlarına saldırının önü 2b yasasının çıkarılması ile açılmıştır. Orman köylüsüne toprak kazandırmak gibi masumane bir amaçla öne sürülen yasanın ciddi bir kaçak yapılaşmayı gündeme getirmesi kaçınılmaz olarak karşımıza çıkmakta, Türkiye'nin en geniş 2b arazilerine sahip bir kent olarak Antalya bu sorunla boğuşmak zorunda bırakılmıştır.

Yaşanmakta olan sorunlar yalnızca kent merkezini değil çevresindeki kırsal yerleşimler ile doğal kaynakların yıkımına da neden olmakta, Sempozyum sürecinde saptanan bu sorunlar ve çözüm önerileri bir araya getirildiğinde aşağıda belirlenmiş olan sonuçlar şöyle sıralanmaktadır.

Değişik kent, endüstri, ulaşım, turizm, altyapı ve benzeri nitelikli yatırımlar düşük maliyetli verimli tarım topraklarına yönlendirilmemeli, nitelikli tarım alanları mutlaka korunmalıdır.

Kent alanının tümünde dengeli kalkınmanın sağlanması, üretim artışı ve verimlilik desteklenerek verimsizliğe neden olan rant ve rant kültürü ile mücadele edilmelidir.

Kent ekonomisinin gelişmesi ve rekabetçi gücünün artırılması için; altyapı koşullarının iyileştirilmesi, yenilikçi kapasitenin geliştirilmesi gerekli olup, gelir ve katma değer artışı sağlamak için arz planlamasının yapılması, özellikle kentin ana sektörleri olan tarım ve turizm de ürün ve pazar çeşitliliğinin artırılması gereklidir.

Kentin nüfus gelişimini doğru tespit eden, mevcut yapılaşma düzenini bir disiplin altına alan, doğal kaynakların korunarak kullanımını ön gören, sosyal ve kültürel altyapı alanlarının alanların kentin ihtiyacına cevap verecek şekilde dengeli dağılımını sağlayan, yeni ekonomik üretim alanlarının oluşturulması sağlayacak ama bunun için kentin ekosistemini bozmayacak türde yatırımlara öncelik veren, kentlilerinde ve sivil toplum kuruluşlarının bu sürece katılımını sağlayan bir planlamanın yapılması gerektiği bildirilmiştir.

Çarpık ve düzensiz yapılaşma düzeni öncelikle gecekondularında olmak üzere dönüşüm ihtiyacını ortaya çıkarmış, bir kentsel dönüşüm süreci başlamıştır. Kentsel dönüşüm modelinin bugüne değin yapılmış olan dönüşüm felaketi uygulamalardan farklı olarak dönüşüm alanındaki kentte kalmasını sağlayacak ve sürece katılımını sağlayacak bir proje olmasının amaç olması gerektiği sonucuna varılmıştır.

Kent bilgi sisteminin (CBS) kurmakla yetkili olan Antalya Büyükşehir Belediyesi öncelikle CBS Şube Müdürlüğü veya Daire Başkanlığı kurmalı, iyi bir programlama yapmalı, veri alışverişi için kurumlar ve ilçe belediyelerle protokol imzalamalıdır.

CBS'nin temeli olan harita verilerinin üretilmesi ve yönetilmesi harita mühendislerince yapılmalıdır.

Başlangıçta bu sistemin kurulmasının maddi boyutu büyük gibi görünse de ileriki aşamalarda ciddi gelir kaynağı, zaman tasarrufu olacak ve her türlü planlamayı doğru yapabilme olanağı sağlanacaktır.

Öte yandan yapı stoğundaki depremsellik riskinin belirlenmesi amacı ile Kentteki yapı stoğu özellikleri Antalya'daki sismik risk belirlenmelidir. Deprem Master Planı çalışmaları hızlandırılmalıdır.

Tüm dünyada gelişen küreselleşme süreci ile birlikte Antalya kenti de bir dünya kenti unvanının hakkını verebilecek ölçüde küresel sermayenin dikkatini çekmektedir. Marka kent olma yarışı içinde yeni yatırımlar gündeme gelmekte, ancak artan enerji ihtiyacı yeni enerji yatırımlarını da beraberinde getirmektedir. Öte yandan dünyamızın karşı karşıya bulunduğu en önemli çevre olayı "Küresel Isınma"dır. Bu problemin baş aktörleri olan atmosferdeki sera gazları emisyonlarının kontrol altına alınmaması durumunda Küresel Isınmanın etkilerinin doğal bir sonucu olarak karşılaştığımız küresel iklim değişikliğinin yol açtığı şiddetli meteorolojik olayların yarattığı taşkınlardan korunmak, yaşanacak kuraklık için tarım politikalarını belirlemek, su yönetim süreçlerinin bu yeni duruma göre yapılandırılmasını sağlamak, ayrıca küresel ısınmaya bağlı olarak hızla eriyen buzulların denizlerde, su seviyelerinde yaratacağı yükselmeleri göz önünde bulundurarak deniz kıyısındaki yerleşimlerin geleceğini belirlemek gerektiği bildirilmiştir.

Son yıllarda küresel ısınmanın etkilerini en aza indirmek amacı ile temiz enerji kaynaklarının kullanımına ağırlık verilmelidir. Bu enerji kaynaklarından biri olan Doğalgazdan üretilen elektrik enerjisi Antalya'da ilk sırayı almaktadır. Dışa bağımlı ve sonlu bir kaynak niteliği taşıyan doğalgazın yanı sıra elektrik üretiminin yenilenebilir kaynaklardan üretilmesi gerektiğine işaret edilmiştir. Yapılmış ve yapılması planlanan HES projeleri için ekolojik ağırlıklı bir değerlendirme yapılması gerektiği, Projeler hazırlanırken yerel halk bilgilendirilerek görüşleri alınması, yöre halkı ve ilgili STK'lar projelerin her aşamasında sürece dahil edilmesi, Akarsu yatağına bırakılacak suyun belirlenmesinde ulusal bir yöntem geliştirilmiş olması gerektiği bildirilmiştir.

Elektrik üretim tesislerinde enerji verimliliğinde alınacak tedbirler olarak; yeni santrallerin kurulum aşamasında da, elektrik iletim ve dağıtımında da verimlilik kriterlerine uyulması gerektiği önemle vurgulanmıştır.

Antalya'nın bir "güneş kenti" olması için çaba harcanması gerektiği, Güneş Kent Kentsel Dönüşüm Projesi yapılması ve yerel kuruluşların katılımı, merkezi idarenin desteği ile "Antalya Güneş Kenti Strateji Belgesi ve Eylem Planı" hazırlanması gerektiği ; Antalya'nın yalnızca güneş uygulamaları ile değil güneş enerjisi ekipmanları üretimi ile de güneş kenti olması hedeflenerek imalatçı kuruluşların yer alacağı bir merkez olması için gerekli planlama yapılmalı, yönlendirme ve teşviklerle desteklenmesi gerektiği bildirilmiştir.

Ülkede kurulması hedeflenen nükleer santrallerin ilk kuruluş masraflarının çok yüksek olduğuna, işletme masraflarının yüksekliğine, hammadde olarak ülkemizin dışa bağımlı olduğuna işaret edilerek, ülkemizde yeterince temiz enerji kaynaklarının mevcut olduğu ve bunların verimli şekilde kullanılması ile nükleer enerjiye gerek duyulmayacağı bildirilmiştir.

Enerji alanındaki piyasacı yasaların yarattığı tahribatın değerlendirilmesi gerektiği, bu tahribatın giderilmesini sağlamak için derhal planlı, merkezi ve ulusal bir enerji sektörünün oluşturulması, bunun için de özelleştirilen yerlerin kamulaştırılması, planlama süreçlerine sektördeki örgütlü emek ve meslek örgütlerinin ve bilimsel kurumların katılımının sağlanması ve halka kesintisiz, kaliteli, ucuz enerji sağlamanın temel yaklaşım haline getirilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Tüm Türkiye de olduğu gibi Antalya kentinde de yer altı kaynaklarının hoyratça kullanımı söz konusudur. Özellikle maden işletmesi adı altında yapılmakta olan taş ocakları ve kum çakıl ocakları kontrolsüzce üretimlerini sürdürmekte, doğayı tahrip ederek çevresel zararlar oluşturmaktadır.

Her şeyden önce, kapitalizmin tüketim çılgınlığına bağlı şişirilen üretim anlayışının sorgulanması, tüm kaynakları sorumsuzca kullanan tüketim/üretim kalıplarından hızla uzaklaşılması gerekmektedir.

Doğru ve uygulanabilir bir çevre ve madencilik mevzuatının oluşturulması, Etkili ve yaygın bir idari örgütlenmeyle, kamusal denetimin oluşturulması, çevresel sorunlar birden fazla mühendislik, hukuk, tıp, morfoloji, arkeoloji ve diğer ana bilim dallarını ilgilendirdiğinden ilgili disiplinlerin ortak çalışmalar yapması, madencilik çalışmalarının, tüm diğer üretim çalışmaları gibi, doğaya ve çevreye zarar verici etkisinin bulunduğu, ancak yine de yapıma zorunluluğu, bu süreçte oluşacak zararın en aza indirilmesi, gerekli iyileştirmelerin yapılarak çalışmanın sonlandırılması gerektiği, çevre ile barışık, insan odaklı bir madencilik anlayışının tüm toplumun yararına olacağı bildirilmiştir.

Bu anlayıştan hareketle “orman” sayılan yerlerin başta turizm ve madencilik olmak üzere orman ekosistemlerine zarar verebilecek karar ve uygulamaların aşılması, planlama çalışmalarının tüm boyutlarıyla yeniden düzenlenmesi, bu alanların toplumdaki farklı sınıf ve katmanlarının yetkili ve sorumluluklu olarak katılabilecekleri demokratik ortamda işletilmesinin anayasal olarak güvenceye alındığı katılım düzeneklerinin geliştirilmesi ve kurumsallaştırılması, “orman” sayılan yerlerin yönetiminde ülkesel ve bölgesel düzeydeki planlama çalışmaları sırasında ormancılık amaçları, politikaları, strateji ve ilkeleri toplumun tüm sınıf ve katmanlarının demokratik katılımlarıyla belirlenmesi, ülkesel ve bölgesel düzeyde belirlenen ormancılık amaç politika ve stratejilerin yerel düzeyde yaşama geçirilebilmesine yönelik teknik ve yönetsel çalışmaların tümleşik olarak hazırlanacak çalışma programları doğrultusunda yerel ormancılık birimleri tarafından yerine getirilmesinin sağlanması gerektiği bildirilmiştir.

Kentin gelişme sürecinde; yerleşimin önemli bir alanını oluşturan tufa ve traverten platosundaki sorunların yanı sıra platonun batı ve doğusunda yer alan alüvyon, yumuşak organik killer ile turba zeminler ve kumulların varlığı sivilleşme ve aşırı oturma gibi zemin sorunlarını beraberinde getirdiği tespiti ile deprem kaynakları ve sığ su tablası koşulları da dikkate alınarak; güncel verilerle kentin deprenselliği değerlendirilmesi, organik zeminler ve turbalık alanların yayılım ve derinliklerin belirlenerek buralarda yerleşimden ve yüksek yapılaşmadan kaçınılması, sivilleşme potansiyeli değerlendirilerek haritalanması, araştırmalarda yeni deney yöntemleri kullanılmalı ve falez bandındaki deformasyonlar sistematik olarak izlenmesi, mikro bölgelendirme haritaları yapılarak planlamada kullanılması gerektiği bildirilmiştir.

Antalya su kaynakları açısından Türkiye'nin en zengin illerinden biridir. Bu güne kadar içme suyu ihtiyacı yer altı kaynaklarından sağlanmıştır. Kentin büyümesi ve artan nüfus karşısında şu anda kullanılan temiz su kaynakları yetersiz kalacağından yüzey sularından yararlanma zorunda olacaktır. Korunması zor olan yüzey suları için öncelikli kaynak belirlenerek merkezi ve yerel yönetimler tarafından bu kaynakların korunmasına yönelik tedbirlerin alınması gerektiği tespit edilmiştir.

Su kaynakların kirliliğine neden olan etmenlerden biri de havuz kimyasallarıdır. Turizm sektöründe; başlıca temizlik kimyasalları, havuz ve su şartlandırma kimyasalları ile tarım kimyasalları (gübre ve pestisidler) olmak üzere tonlarca kimyasal kullanılmakta, kimyasal tüketimini azaltacak tedbirlerin alınması ve toksin kimyasallar yerine daha az zararlı veya zararsız doğal kimyasalların (yeşil kimyasallar) kullanımının teşvik edilmesinin önemi vurgulanmıştır.

Kıyı kenti olup binlerce yıl öncesinde “Denizci” olan fakat günümüzde denizden uzak Antalya kentinin Denizcilik Sektörü ve alt Sektörleri olan Deniz Taşımacılığı, Denizyolu Ulaşımı, Limancılık, Yat Limanları, Yat ve Deniz Araçları imalatlarının yapımı için Denizcilik Kaynaklarının efektif kullanımı sağlayacak ekonomisi Turizme dayalı bir şehir kimliğinden sıyrılarak çok daha verimli ve katma değeri yüksek Denizcilik faktöründen faydalanmasını sağlayacak

tedbirleri almak, genişleme alanlarının dahil edildiği kombine taşımacılığı sağlayacak demiryolu gibi alt ve üst yapıları oluşturacak entegre bir Deniz Kenti Politikası yapılmalı ve uygulanmalıdır.

Diğer yandan Limanı olması, deniz trafiği ve gelişim taşımacılık trendine paralel olarak denizlerin kirlenmesini önleyecek, oluşacak kazalara önceden tedbirleri alacak, alt yapıları oluşturacak Valilik, Belediye, üniversite ve ilgili odalar ve kamu kuruluşları temsilcileri ile oluşturulacak Daimi Denizcilik Komisyonu kurulmanın gerekliliği bildirilmiştir.

Antalya hava kirlilik oranı yüksek olan iller arasında yer almaktadır. Kentimizde 2004 yılından itibaren artan hava kirliliğinin temel sorumlusu; ısı verimi düşük, partikül oranı yüksek kömürün kullanılmasıdır. Mahalli Çevre Kurulu'nun; kentimizde kullanılacak kömür özellikleri ile ilgili kararını verirken, halkın sağlığını düşünerek, bu konuda uzman bilim adamlarının da görüşlerine başvurarak, hava kirliliğinin önüne geçecek nitelikte kömürün kullanılmasını sağlaması gerekmektedir. Kentimizde hava kirliliğinin önüne geçmek için; 2004 yılında önerilen ve 2010 yılında Büyükşehir Belediyesi'nin de kabul ettiği, ısı değeri yüksek, partikül oranı düşük özelliklere sahip kömürün kullanılmasını sağlamak gerektiği, kömür ve benzeri katı yakıt kullanımında denetimlerin artırılması, sosyal yardım çerçevesinde dağıtılan kömür yerine yardıma muhtaç vatandaşlarımızın ısınma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla elektrik yardımı yapılması, toplu taşıma araçlarının kullanılmasının özendirilmesi, diğer araçların egzoz emisyon kontrollerinin artırılması, TSE'li soba kullanılması ve soba kullanımında halkın bilinçlendirilmesinin sağlanması ve kent planlamasında yeşil alanların genişletilmesi gerektiği bildirilmiştir.

Antalya Kent Sempozyumu'nun, "dünya kenti" olarak anılmasına layık olacak doğal ve coğrafi niteliklerine, tarihsel ve kültürel geçmişine zarar veren tüm etkenlere karşı alınacak tedbirlerin belirlenmesi ve kent halkını, yönetenlerini, kentte bulunması nedeni ile sorumlu olan herkesi bu tedbirlerin alınması için davet etmek amacı ile düzenlenen kent sempozyumuna katılan konuklara ve emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

Saygılarımızla,

17 MART 2011 : JAPONYA-FUKUŞİMA'NIN ARDINDAN NÜKLEER SANTRAL GERÇEĞİ VE ENERJİ PANELİ

Şubemiz ve Antalya NKP bileşenleri birlikteliğiyle 17 Mart 2011 tarihinde ANSAN'da düzenlenen panele Şube Yönetim Kurulu Başkanı İlhan METİN, Başkan Yardımcısı İbrahim KÜCÜ, üyelerimiz ve diğer NKP bileşeni kurumlardan üye ve yöneticiler katıldı. Program, Antalya Nükleer Karşıtı Platform Sözcüsü Hediye GÜNDÜZ ve Antalya Büyükşehir Belediye Başkanı Mustafa AKAYDIN açılış konuşmaları ile start aldı. Panelin oturum başkanlığını da yapan EMO Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet BOZKIRLIOĞLU konuşmasında ; Enerji politikasının; dış politika, güvenlik politikası, sanayi ve tarım politikaları, ulaştırma politikası, ekonomi politikası, eğitim politikası ve çevre politikasıyla bir arada (entegre/bütünleşik) biçimde ve hukuki altyapısı özenle belirlenerek, planlanması gerektiğini ve özellikle, pratikte depolanamayan elektrik alt sektöründe, planlama; olmazsa olmaz bir gereklilik olduğunu vurguladı.

Türkiye'nin nükleer macerasının tarihçesinden de bahseden BOZKIRLIOĞLU, konuşmasında; "Türkiye'nin enerji politikasının baktığımızda Güvenlik politikamızın olduğundan çok bahsedemeyiz. Bundan 12 yıl önce Küçükçekmece'de bir hurdalıkta çıkan radyoaktif maddeden ve etkisinden koşarak uzaklaşan uzmanın görüntüsü hala gözümün önünde.

Enerji - Dış politika konusunda dışa bağımlılığı Rusya'dan ülkemize kuracağı ve tek sahibi olacağı burada bir parantez açmak lazım. Dünya'da böyle bir örnek ilk defa uygulanıyor. Rusya'daki bir nükleer santralden hatla elektrik satın almaktan farksız olan bir uygulamaya gidiyoruz. Akkuyu'yu verip santral yaptırıyoruz. Sonrada 15 yıllığına satın alma garantisi ile burada üretilen elektriği alıyoruz. Ve bunu Rusya'ya doğalgazdaki bağımlılığımız azaltmak için yaptığımızı söylüyoruz.

Enerjiye - Ekonomi ilişkisini çok iyi çizmiş durumdayız toplanan vergilerin %65 dolaylı vergilerden kaynaklanıyor. Aldığımız benzinin neredeyse 3 te 2'si vergi. Kayıp kaçak azaltma konusunda özelleştirmelerden medet umuyoruz. Yıllardır dillendirdiğimiz Merkezi planlama ve kamusal anlayış yerine Enerji politikamızı aslında tümüyle ve sadece neo-liberal bir ekonomi politik olarak görüyor ve neo-liberal bir gözle özele sektöre bırakalım rekabet nasıl olsa düzenler diye yönetiyoruz.

Kayıp ve kaçakların azaltılmasına yönelik yapılacak yatırımlarla bu oranın AB ülkelerinin ortalaması olan % 6-8'ler seviyesine çekilmesi olanaklıdır. Bu sayede yüzde 15'ler seviyesinde yapılacak bir tasarrufla hem elektrik enerjisi kullanımı bu denli lüks bir tüketim olmaktan çıkacak hem de NES macerasının gerekçeleri (?) ortadan kalkacaktır..!

İstatistik önemli bir bilim ve tekniktir. Ülkemiz, en çok görülen, en çok sakat bırakan ve en çok öldüren hastalıklarının; hastalık nedenlerinin, nüfusunun yaklaşık %30'unun yaşadığı köy ve beldelerde gerçekleşen ölümlerinin ve toplam kanserlerinin vb. gerçek sayısını hâlâ bilememektedir. Nükleer teknolojiye göre çok daha basit olan istatistik tekniği olmayan bir ülke, nükleer santrallerinden gelecek çevre ve sağlık risklerini izleyemez, değerlendiremez, yönetemez, iletmez, algılayamaz, denetleyemez ve toplumunu radyasyonunun zararlı etkilerine karşı koruyamaz.

Türkiye'ye "nükleer santral yapma kararı" bilimsel değil, Nükleer uygarlıkla / Güneş Uygarlığı arasında **siyasal bir seçimdir.** " dedi.

14 MAYIS 2011: YAPI VE DENETİM ÇALIŞTAYI

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası, TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası, TMMOB Makina Mühendisleri Odası ve TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubeleri birlikteliğiyle düzenlenen Yapı Denetim mevzuatı, işleyişi, uygulamaları ve sorunları ile çözüm yollarının arandığı çalışmaya 165 kişi katıldı. 17 Ağustos, 12 Kasım 1999 Doğu Marmara Depremleri sonrası Türkiye’de Yapı Denetimin gelişimi, 11 Mart 2011 Japonya Depreminin etkileri, Yapı Denetim Yasasının ve Yönetmeliği’nin getirdikleri, Yapı Denetim Yasa Taslağı, 7 Ağustos 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan ‘Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik’ gereği 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla Yapı Denetim Kanunu 81 ilde uygulanmaya başlanması, uygulamada karşılaşı-

lan sorunlar ve çözüm önerilerinin ilgili taraflarca birlikte 14 Mayıs 2011 Cumartesi günü tartışıldı.

Elektrik Mühendisleri Odası Antalya Şubesi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Çalıştay Komisyon Başkanı İbrahim KÜCÜ **Yapı ve Denetim Çalıştayı** açılış konuşmasında;

“ 4708 Sayılı Yapı Denetimi hakkında kanunun, Bakanlar Kurulu kararıyla 1 Ocak 2011 tarihinden itibaren tüm yurttan geçerli olması nedeniyle, inşaat sektöründe Yapı Denetimi güncel bir konu olarak yerini almıştır. Kanunun amacı; can ve mal güvenliğini teminen, imar planına, fen, sanat ve sağlık kurallarına, standartlara uygun kaliteli yapı yapılması için proje ve yapı denetimini sağlamak ve yapı denetimine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Bu amaç doğrultusunda denetim işlerinin, yapının denetimini üstlenen fenni mesulleri tek bir çatı altında toplayan kurumsallaşmış kuruluşlar eliyle yürütülmesi öngörülmüştür. Süreç içerisinde gerçekleştirilen bütün değişikliklere rağmen 4708 Sayılı Kanun bugün hâlâ yürürlüktedir ve yasanın ilk çıktığı andan itibaren özüne dair eleştiriler geçerliliğini korumaktadır.

Bireylerin sağlıklı ve güvenli yapılarda yaşama hakkı vardır. Doğayı esas almayan yer seçimleri ve yapılaşmalar ile yanlış uygulamalar yada kullanım kusurları afetlerin etkilerini-zararlarını arttırmaktadır. Depremlerin afete dönüşmemesi için; bilime, bilim insanlarına ve sivil toplum kuruluşlarına kulak verilmeli, önem verilmeli, eğitim, planlama ve denetim çalışmalarında görev almaları ve tüm ilgili bileşenler arasında dayanışma sağlanmalıdır. Binalarımızı sağlıklı yapmadığımız sürece geleceğimizi de garanti altına alamayız. Ülkemizde yaşanabilecek depremlerde, can ve mal kaybetmeden yaşamının yolunun, eğitilmiş ve bilimsel esasları benimseyen, denetim ve kontrol yapabilen bir toplumsal yapıdan geçmektedir. Yapılarımız yetkin mimar ve mühendisler aracılığı ile yasa, yönetmelik ve standartlara uygun denetlenmelidir.

Yapı denetçilerinin sadece güvenlik açısından değil, bireylerin daha tasarruflu enerji harcayarak konforlu binalarda oturmalarını sağlayacak yapıların ortaya çıkması için de sorumlulukları vardır. Sağlam yapılar yapılabilmesi için, müteahhitliğin tanımı, şantiye şefliği, fenni mesullük, belgeli usta çalıştırma uygulamaları dikkate alınmalıdır. Güvenli yapılar için tüm kurumlar işbirliği içerisinde olması gerekir. Denetimlerdeki rekabet yapı kalitesini arttırmaya yönelik olmalıdır.” dedi.

Açılış konuşmalarının ardından I. oturum Başkanlığı’nı Çalıştay Komisyon Başkanı İbrahim KÜCÜ’nün yaptığı “Yapı Denetimde Yasal Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” konu başlıklı toplantısına geçildi. I. oturum konuk konuşmacıları olarak; T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü Teknik Daire Başkanlığı’ndan Jeoloji Mühendisi Hüseyin ALAN, Antalya Büyükşehir Belediyesi Deprem Master Plan Koordinatörü İnşaat Yüksek Mühendisi Sancar SAYIN, Elektrik Mühendisleri Odası Yapı Denetim Komisyonu Üyesi Elektrik Mühendisi İsmail ÖZTÜRK, İnşaat Mühendisleri Odası Yapı Denetim Komisyonu Başkanı İnşaat Mühendisi Bahaettin SARI ve Yapı Denetim Kuruluşları Birliği Antalya Şube Başkanı Makine Mühendisi İrfan VAROL yer aldılar. Konuşmaların ardından soru ve cevap bölümü ile ilk oturum tamamlandı.

Çalıştayın II. Oturum 1. grubuna JMO Antalya Şubesi Başkanı Kutlu TANER başkanlık yaptı. Bu oturumda “Yapı Denetim Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” tartışıldı. II. Oturum 1. Grup konuşmacıları; Antalya Bayındırlık ve İskan Müdürlüğü Yapı Denetimi Şube Müdürlüğü’nden İnşaat Yüksek Mühendisi Deniz BAYRAKTAR ve Mimar Ceyhan ÖĞREN ECİŞ, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi’nden Jeofizik Mühendisi Mustafa CEVHER, Konyaaltı Belediyesi’nden Mimar Emine AKYEL, Kepez Belediyesi’nden Jeoloji Mühendisi Fatma TUNÇ-BİLEKLİ ve Antalya Su ve Atık Su İdaresi Genel Müdürlüğü’nden İnşaat Mühendisi Emrah KILDIRAN yer aldılar. Konuşmaların ardından soru ve cevap bölümü ile oturum tamamlandı.

Çalıştayın II. Oturum 2. grubuna İMO Antalya Şubesi Başkanı Cem OĞUZ başkanlık yaptı. II. Oturum 2. grup konuk konuşmacıları olarak ise; Akdeniz Üniversitesi’nden Yrd. Doç.Dr. İbrahim ATMACA, Akdeniz Elektrik Dağıtım A.Ş.’den Elektrik-Elektronik Mühendisi Emrah TURAN, Türkiye Müteahhitler Federasyonu Genel Başkan Vekili Antalya İnşaat Müteahhitleri Derneği Başkanı İnşaat Mühendisi Deniz KARATAŞ ve Makine Mühendisleri Odası Antalya Şubesi Yapı Denetim Komisyonu Başkanı Makina Mühendisi Murtaza ERGEN’in yer aldığı II. Oturum 2. grubunda yapı denetimi ile ilgili soru ve cevapların ardından dilek ve temenniler bölümüne geçildi.

“Yapı ve Denetim Çalıştayı” Çalıştay Komisyon Başkanı İbrahim KÜCÜ’nün sonuç bildirgesini okuması ile sona erdi.

ANTALYA YAPI DENETİM ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Antalya Şubesi, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası Antalya Şubesi, TMMOB Jeofizik Mühendisleri Odası Antalya Şubesi, TMMOB Jeoloji Mühendisleri Odası Antalya Şubesi, TMMOB Makina Mühendisleri Odası Antalya Şubesi ve TMMOB Mimarlar Odası Antalya Şubesi birlikteliğiyle yapı denetim mevzuatı, işleyişi, uygulamaları ve sorunları ile çözüm yollarının arandığı yapı ve denetim çalıştayı 14 Mayıs 2011 tarihinde TMMOB Elektrik Mühendisleri Odası Antalya şube salonunda gerçekleştirilmiştir.

17 Ağustos, 12 Kasım 1999 Doğu Marmara depremleri sonrası Türkiye’de Yapı Denetimin gelişimi, 11 Mart 2011 Japonya Depreminin etkileri, Yapı Denetim Yasasının ve Yönetmeliği’nin getirdikleri, Yapı Denetim Yasa Taslağı, 7 Ağustos 2010 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan “Yapı Denetim Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” gereği 1 Ocak 2011 tarihi itibarıyla Yapı Denetim Kanunu 81 ilde uygulanmaya başlanması, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri ilgili taraflarca birlikte tartışılmıştır.

Çalıştayda “Yapı Denetimde Yasal Durum, Sorunlar ve Çözüm önerileri” ve “Yapı Denetim Uygulamalarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı iki oturum yapılmıştır.

Bireyler, sağlam, kaliteli, standartlara uygun, güvenceli ve doğal afetlere dayanıklı yapılarda oturma hakkına sahiptir.

Türkiye, dünyanın en aktif deprem kuşakları içerisinde bulunmaktadır. Hızlı nüfus artışları, göçler, kontrolsüz ve plansız kentleşme, kaçak yapılaşma, sürekli uygulamaya konulan imar afları, deprem ve diğer afet risklerini her geçen gün arttırmaktadır. **Doğayı esas almayan yapılaşmalar, uygun olmayan yer seçimleri ve bu yapılaşmalarla ilgili yanlış uygulamalar ya da kullanım kusurları afetlerin etkilerini - zararlarını arttırmaktadır.**

Sürekli değişen plan kararları, imar kararları, birbiriyle bağlantı kurulamayan karmaşa yaratan, ayrı ayrı yapılan yasal düzenlemeler, yapı sürecine parçacıl bakan ve insan merkezli olmayan yaklaşımların göstergesidir. Bu anlayışın doğal sonucu olarak da, afet zararlarının azaltılmasında en akılcı yol olan, her ölçekteki planlama çalışmaları sırasında, doğal afet zararlarını azaltmaya yönelik planlama önlem ve faaliyetleri ihmal edilmektedir.

Depremlerin ve diğer doğa olaylarının (heyelan, su baskını vb) afete dönüşmemesi için; bilime, bilim insanlarına ve sivil toplum kuruluşlarına önemle kulak verilmelidir. Eğitim, planlama ve denetim çalışmalarında görev almaları, tüm ilgili bileşenler arasında dayanışma ve beraber hareket etmeleri sağlanmalıdır.

Büyüyen, değişen ve nüfusu hızla artan kentlerimizde; afetlerden etkilenme riski büyüyerek devam etmekte iken, yapı denetimi ve yapı üretim sürecinde uygulanacak politikalar, düzenlemeler, ilgili tarafların (Bakanlık, Belediye, Meslek Odaları, Yapı Denetim ve Müteahhitlik Kuruluşları.vb) katılımlarıyla oluşturulmalıdır.

Ülkemizde yaşanabilecek deprem, heyelan, su baskını vb. doğa olaylarında, can ve mal kaybetmeden yaşamın yolu, eğitilmiş ve bilimsel esasları benimseyen, denetim ve kontrol yapabilen bir toplumsal yapıdan geçmektedir. **Yapılarımız yetkin mimar ve mühendisler aracılığı ile yasa, yönetmelik ve standartlara uygun olarak denetlenmelidir. Denetimlerdeki rekabet yapı kalitesini arttırmaya yönelik olmalıdır.**

Ülkemizdeki denetimsizliğin temel nedeni rant ilişkilerinin tekniğin önüne geçmiş olmasıdır. Yer seçiminden başlanılarak yapılan hatalar ve TMMOB’nin ilgili Odalarının yapmak istediği kamusal denetimin engellenmesi, başta kaynak israfı ve niteliksiz yapı üretimi gibi çok önemli sorunları ortaya çıkarmıştır. Yapının uygun olmayan zemine yapılması, denetimsiz ve sağlam yapılmaması sonucunda da deprem vb. felaketlerde can ve mal kaybının fazla olması acı bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapı alanının seçiminden başlanılarak yapılan hatalar, yapım süresince büyüyerek devam etmektedir. Denetim inşaatın yapılması ile başlamaz. Yapının yapılacağı yerin zemin etüdünün doğru yapıp yapılmadığı, hazırlanan plan ve projelerin İmar Kanunu ve Yönetmeliklerine, teknik şartname ve kurallarına, hizmetin türüne ilişkin Türk Standartları ile Oda Yönetmelik, Yönerge ve Çizelgelerine uygun olarak üretilip üretilmediğinin denetimi ile başlar. **Yapı denetim kuruluşlarında zemin etüdü, mimari, betonarme, mekanik ve elektrik projeleri aynı zamanda denetlenebilmelidir.** Farklı meslek gruplarının birbirini etkileyen tesisat v.b. imalat projelerinin birbirine uygunluğu kontrol edilmelidir. Daha sonra proje denetçisi mühendis ve mimarlar

tarafından onaylanmalıdır. Onaylanan projeler ilgili idare tasdikine sunulmalıdır.

Uzun yıllar farklı konularda uzmanlaşan ve bina yapısı ile ilgili bir deneyimi olmayan bazı mühendis ve mimarlara mesleki deneyim süresini doldurmaları nedeniyle denetçi belgeleri verilmekte ve proje ile yapı uygulamalarından sorumlu tutulmaktadırlar. **Denetçi belgeleri; uzmanlık alanlarına göre ve meslek odalarınca verilecek eğitimler sonunda, değerlendirme sınavından başarılı olmuş deneyli mimar ve mühendisler verilmelidir.**

Yapı sahibi ile yapı denetim kuruluşu arasında yapılan para ve hizmet pazarlığı ile asgari denetim hizmet bedeli altında ücret alınması sonucunda denetçi ve kontrol elemanları mimar ve mühendislerin çok düşük ücretlerle çalıştırıldığı bilinmektedir. Ne yazık ki denetçi ve kontrol elemanlarının yasanın verdiği sorumluluğu yeteri kadar bilmeleri, bu ücrete bu kadar iş yapılır mantığı ile hareket etmelerine neden olmaktadır. Bu da denetim görevini ciddiye alan kuruluş ve denetçilerin işini zorlaştırmakta olduğundan, yasadaki bu boşluğa mutlaka önlem alınmalıdır.

4708 Sayılı Kanun'un uygulanmaya başlamasından sonra bazı iyileşmeler olmuştur. Ancak daha iyi sonuç alınabilmesi için sorunlara çözüm getirecek kanun ve yönetmelik değişikliği halen yapılmamıştır. Anayasa'nın 135. maddesi ve 6235 sayılı TMMOB Kanunu gereğince, 'Odalar üyelerini mesleki açıdan denetler' denmesine rağmen 4708 sayılı yasada ifade edilen "hiçbir kurum ve kuruluştan vize ve onay alınmayacağı" ibaresi nedeniyle Odalarca mesleki denetim hizmeti yapılamamaktadır.

Yapı Denetimi; yapı sahipleri için talep edilen bir hizmet olmaktan çok yasal bir zorunluluk haline gelmiştir. Talep edilmediği için de **serbest rekabet koşullarında tamamen pazarlık esasında şekillenen, mevzuata uygun evrak tamamlamaya dönüşmüştür. Oysa rekabetten beklenen, hizmet teknolojisinin ve örgütlenmesinin gelişmesini teşvik ederek, daha nitelikli bir hizmetin çıkmasının sağlanmasıdır. Yapı sahibi, yapısını denetleyecek kuruluşu kendisi seçmektedir ki bu da denetimin bağımsızlığı felsefesine aykırı bir durum oluşturmaktadır.** Bundan dolayı denetçi mimar ve mühendisler görevlerini yapamamaktadır.

Yapı sahibi ile denetçi kuruluşun ticari ilişkisine endekslenmiş bir denetim(sizlik) süreci en çok denetçi ve kontrol elemanı olarak istihdam edilen mühendis ve mimarları mağdur etmektedir. Yapı denetiminde düşük ücretlerle sadece imza atmaya zorlanan mimar ve mühendislerin haklarının korunmasında büyük sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Yeni yasa ve yönetmelik değişikliği ile idarenin görev ve sorumluluklarının yeniden belirlenmesi, yapı izin belgesi olmaksızın kullanıma açılmaması, ikamet edilen il içinde sorumluluk üstlenilmesi gibi olumlu değişiklikler bulunmakla birlikte hâlâ yapı denetimine rant alanı olarak bakılmasının önüne geçilememiştir. Her ne kadar yapı denetim kuruluşlarının sorumluluk üstlenebilecekleri yapı alanı 360.000 m²'ye düşürülse de, pratikte hak ediş yapılan alanların sorumluluktan minha ile düşürülmesi sonucunda yapı denetim kuruluşları eskisinden daha fazla yapı alanı sorumluluğunu alabileceklerdir. Bu uygulamanın kaldırılması gerekmektedir. Aynı hesaplama mimar ve mühendisler için de geçerli olduğu için, mimar ve mühendisler de daha fazla yapı alanı denetlemek zorunda kalacaklardır.

Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliğine göre proje ve uygulama denetçisi ve kontrol elemanlarının denetlediği yapı alanları yüksek olup, bu nedenle de sağlıklı bir denetim hizmeti yapılamamaktadır. Denetim hizmetlerinin daha sağlıklı yapılabilmesi için yapı alanları meslek odalarının da görüşleri alınarak daha uygun seviyelerde yeniden düzenlenmelidir.

TMMOB'ne bağlı ilgili meslek odalarınca yapılan tespitlerde; yapı denetim kuruluşları bünyelerinde çalışan denetçi mimar ve mühendislerin, denetim işini gereği gibi yapabilmeleri için ihtiyaç duydukları teknik ve ulaşım hizmetlerini yeteri kadar alamadıkları için denetim işini doğru yapamadıkları görülmüştür.

Yeni yönetmelikte, belirli iş bölümlerinde kontrol formlarının doldurulması zorunlu hale getirilmiştir. Ancak bu formlarda mimari, inşaat, mekanik ve elektrik tesisatı ile ilgili konular bir bütün halinde hazırlanmış, denetçi mimar ve mühendisler, uzmanlık alanı dışındaki bu formları da imzalamak zorunda bırakılmıştır. Dolayısıyla, farklı meslek disiplindeki bir mimar mühendis diğerinin denetiminden de sorumlu tutulmaktadır. Nitekim yapı denetim sürecinde Bakanlık tarafından yapılan soruşturmalarda, yasaya aykırılık gösterilen konulardan dolayı, imzası bulunan tüm mimar ve mühendisler için haklarında işlem yapılmıştır. Düzenlenecek yeni formlarda, tüm denetçi mimar ve mühendisler kendisiyle ilgili meslek dalından sorumlu tutulması sağlanmalıdır.

Yönetmelikte; yapı yüklenicisi ile yapı sahibi, şantiye şefi ile yapı yüklenicisi arasında yapılacak sözleşme koşulları ve örnek sözleşme metni bulunmaktadır. Yönetmelik bu haliyle zaten yapı denetim kuruluşlarını, yapı denetim bedellerini belirleyerek korumaktayken, mimar ve mühendis ücretlerinin ve özlük haklarının korunmasına yönelik herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Yönetmelikte, yapı denetim kuruluşu ile mimar ve mühendisler arasında, çalışma saatleri, ücret, görev ve sorumlulukları içeren bir sözleşme akdedileceği belirtilmektedir. Bu sözleşme uygulanmalıdır.

Uygulama projelerinde imara uygun değişiklikler, sonradan proje tadilatı yapılması şartı ile proje müelliflerinin oluru ve yapı denetim kuruluşundaki ilgili denetçi mimar ve mühendis onayı ile yapılabilir.

5 Şubat 2008 tarihli Yapı Denetimi Uygulama Yönetmeliği yeni bir takım kurallar getirmiştir. Burada daha önce tanımlı olmayan şantiye şefliği konusu vardır. Doğru bir uygulama olarak değerlendirilecek bu konu ne yazık ki istenen amaca hizmet edebilecek nitelikte değildir. Yönetmelikten sonra çıkan genelgelerle şantiye şefinin proje sorumlusu da olabileceği belirtilmiştir. Oysaki şantiye şefliği tam gün çalışılan bir iştir ve şantiye şefliği yapan bir mimar veya mühendisin başka bir işte çalışması TMMOB Meslek Odalarından Serbest Mühendislik Müşavirlik (SMM) Belgesi almış ise SMM Yönetmeliğine göre uygun değildir. Bakanlık tarafından yayımlanan genelge değiştirilerek şantiye şefliğinin görev alanı ve niteliği yeniden tanımlanmalı ve düzenlemeler İmar Kanununa taşınmalıdır.

Yardımcı kontrol elemanı olarak fen adamlarının tanımlanmış olması mühendis veya mimar olan şantiye şeflerinin fen adamları tarafından denetlenmesinin önünü açacaktır. Bu da açıktır ki bir yetki kargaşasına yol açabilecektir.

Yasanın sorunlu ve yeniden ele alınmasına ihtiyaç duyulan noktaları şöyle özetlenebilir:

Kamu hizmeti olan “Yapı denetimi hizmeti” özel sektör vasıtasıyla yürütülmektedir. Hizmetin içeriğini ve uygulama biçimlerini piyasa ilişkileri belirlemektedir. Yapı denetimi gibi insan güvenliği açısından son derece önemli ve bir o kadar da toplumsal olan konuya özel kuruluşlar arası “Rekabet” ve “Rant” çıkarları ve anlayışları ile düzgün bir şekilde yapı denetimi hizmetinin gerçekleşmesi mümkün değildir.

İşveren ile kurulan ilişki sorunludur ve denetim alanındaki zaaflı yöne işaret etmektedir. İşveren kendini denetleyecek, yapı denetim şirketini kendi belirlemekte ve satın aldığı iş karşılığı belli bir bedel ödemektedir. Özellikle, “yap-sat” türü yapı üretim sisteminde, yüklenici ile mal sahibi aynışmakta, dolayısıyla yapı denetim şirketi, müteahhide hizmet verir durumda kalmaktadır. Bir çeşit işveren-işçi ilişkisidir ki bu, sağlıklı bir denetim yapılacağını iddia etmek mümkün değildir.

Ülkemizde mesleki bilgi, birikimi ve liyakat ortaya çıkaracak bir sistem yoktur. Bu sorun yapı denetim sisteminde de ortaya çıkmaktadır. Yapı denetimi uzmanlaşmak gerektirir ve açık ki yetkin mühendislik tartışmalarının önemli bir halkasını oluşturur. Yetkinliği sağlamadan, yapı denetimin gerçekleştirilecek olması sürecin önemli eksikliğidir.

Müteahhit tanımının yeniden yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır. Müteahhit olabilmek için okur-yazar olmak, maliyeye ve ticaret odasına kaydolmaktan başka bir nitelik aranmamaktadır. Bu, kamusal sorumluluğu ve mesleki etiği ilk adım itibarıyla önemsizleştiren bir uygulamadır. Kurumsallaşmanın olmadığı, geçici organizasyonlar gibi görülüp örgütlenen bir yapım sürecinden nitelikli üretim beklemek zordur.

Planlama ve ruhsat aşamasında hazırlanan jeolojik etütlerin önemi göz ardı edilemez. Özel sektör vasıtası ile yürütülen yapı denetim hizmetlerinde, jeoloji mühendisi tarafından yapılacak olan kontrol ve denetim hizmetlerinin büyük önemi vardır. Yapı denetim kuruluşlarında bu hizmet dışarıdan hizmet alımı yöntemi ile yapılmayıp, bünyesinde çalıştıracağı kadrolu jeoloji mühendisleri tarafından yapılması yönünde Yapı Denetim Kanununda gerekli değişiklikler yapılmalıdır.

Yapılaşma ruhsatlarına yönelik olarak hazırlanan ve zemin etüt raporlarının kapsamı içerisinde yer alan Jeofizik çalışmalar, özellikle depreme dayanıklı yapıların oluşturulması ve bu yapıların, olası zemin problemleri karşısındaki davranışlarında, alınabilecek tedbirlerin tespit edilmesi için, çok önemli parametreler sağlamaktadır. Bu parametreler zemin-temel-yapı tasarımı hesaplanması zorunlu olan zemin hakim titreşim periyodu-spektrum karakteristik periyotları-yerel zemin sınıfı-statik yatak katsayısı-zemin deprem büyümesi-zemin

temel yapı etkileşimine esas kayma dalga hızıdır.

Ayrıca binanın üst yapı kısmında tahribatlı yapılan beton numuneleri sonuçları ile tahribatsız yapılan jeofizik ölçüm sonuçları kıyaslanarak kullanılmalı ve binalar içerisinde yapılacak olan beton denetimine yönelik beton mukavemeti ölçümleri donatı tespiti korozyon ölçümleri uzman jeofizik mühendislerce yapılmalıdır. Bu kapsamda, yapı denetim hizmetleri içerisinde, jeofizik çalışmaların denetimine yönelik olarak, kadrolu jeofizik mühendisi varlığı son derece önemlidir.

Yasada, yapı denetim, laboratuvar ve yüklenici firmalarda hizmet akdiyle çalışan mühendis ve mimarlar için idari ve hukuki sorumlulukları ayrıntılı olarak düzenlenirken, çalışma koşulları ile özlük hakları, piyasa koşullarına terk edilmesi handikaplıdır.

2010 değişikliği ile uygulama bütün illere yayılmıştır ancak pek çok ilde altyapı eksikliği olduğu da bir gerçektir. Teknik altyapı, donanım, teknik personel eksikliği, laboratuvar olmaması ya da yetersiz oluşu hizmeti tartışılır durumda bırakacaktır.

Çözüm önerileri:

- 1)Yapı Denetimi Kanunu ve Yönetmeliklerinde yeni düzenlemeler yapıldıktan sonra yapı denetimi tüm illerde yapılmalıdır.
- 2)Denetim süreci yeni bir yasal düzenleme ile eksikliklerin giderildiği, yanlışlıkların düzeltildiği, etik kurallarının belirlendiği bir yapıya kavuşturulmalıdır.
- 3)Yapı üretim sürecinin tek muhatabı Bayındırlık ve İskân Bakanlığı olmalı, tüm ilgili kurum ve kuruluşların sağlıklı denetim yapılması konusunda eşgüdümü sağlayacak yeni düzenlemelere gidilmelidir.
- 4)Denetçi ve kontrol elemanı mimar ve mühendislere yönelik olarak taraflarca tip hizmet sözleşmesi yapılması sağlanmalıdır.
- 5)Düşük ücret kısıncasında olan denetçi ve kontrol elemanı mimar ve mühendislere yönelik TMMOB bir çalışma yaparak yürütme nezninde girişimlerde bulunması gerekmektedir.
- 6)Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yapı Denetim Komisyonu ve Bayındırlık Müdürlüklerinde oluşturulacak Yapı Denetim Komisyonlarında TMMOB ve ilgili diğer taraf temsilcilerinin bulunması sağlanmalıdır.
- 7)Belge veren kurum verdiği belge ile ilgili sicilleri tutmalıdır. Denetçi ve kontrol elemanları mimar ve mühendislerin performans değerlendirmeleri olarak tanımlanan siciller, TMMOB'nin ilgili meslek odaları tarafından verilmeli ve sicilleri de odalar tarafından tutulmalıdır. Mevcut yasa ve yönetmelikte bulunan, sicillerin Yapı Denetim Komisyonunca tutulması ile ilgili hükümler iptal edilmelidir.
- 8)Yapı denetimi yapılan her yapı, her türlü hasar ve kusura karşı sigorta sistemi ile güvence altına alınması için yasal düzenleme acil olarak yapılmalıdır. Mesleki sorumluluk sigortası getirilmelidir.
- 9)TMMOB bütün eksik ve yanlışlıkları giderilmiş yeni bir Yapı Denetim Yasası metni hazırlayarak yürütme nezninde girişimlerde bulunmalıdır. Gerek kanunun hazırlanmasında ve gerekse uygulamasında TMMOB ve ilgili taraflar aktif rol almalıdır. Bu çalışma sadece yapı denetim konusu ile sınırlı kalmamalı, mühendis ve mimarları ilgilendiren diğer tüm konularda yasa ve yönetmelik çalışmaları yapılmalıdır.
- 10)Şantiye şefliği ile ilgili yapılan düzenlemede 30.000m2 inşaat alanı şantiye şefi sorumluluk alanı olarak belirlenmiştir. Ancak beş ayrı yapının şantiye şefliği üstlenebileceği gibi ikinci bir sınırlama getirilmiştir. Bu durum inşaat alanı küçük olan yapılar için şantiye şefi sorumluluğunu alacak kişilerin bulunamaması anlamına gelebilecek tartışma ve karmaşalara neden olabilecektir. Bu sınırlama kaldırılmalıdır.

Yapı denetim kuruluşu, yapı denetçileri ile şantiye şeflerinin görev süreleri yeni yasal düzenlemede; “**şantiye şefinin yapım işine, yapı denetim kuruluşlarının ve denetçilerinin denetim işine dair görevlerinin süresi yapı kullanma izin belgesi alınıncaya kadar değil, ruhsat veren ilgili idarenin yapım işinin bittiğine dair düzenlendiği iş bitim belgesinin onaylandığı tarih ile son bulur**” şeklinde yer almalıdır. Şantiye şefi ile yapı denetim kuruluşu ve denetçilerin görev sürelerinin Yapı kullanma izin belgesi alındığı tarihte başlaması yasa ile belirlenmiştir. İşbitim belgesi onaylandıktan sonra müteahhit yapı kullanma izin belgesini 2- 3- 4 yıl sonra almakta ya da hiç almamaktadır. Sorumluluk süresi yasal olarak yapı kullanma izninin başladığı tarih olarak belirlenmesi nedeniyle yasadaki 2 yıl ince işlerden ve 15 yıl taşıyıcı sistemden sorumluluk konusunda büyük bir haksızlık ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle **sorumluluk başlangıç tarihi işbitim belgesi tarihi** olarak mutlaka değiştirilmelidir.

11) Bayındırlık ve İskân Bakanlığı Yapı Denetim Komisyonu Başkanlığı tarafından uygulamaya konulan yeni sisteme (YDS) yönelik Web sitesi eksiklikleri biran önce giderilmelidir.

12) Denetimin bağımsızlığı felsefesine uygun olacak şekilde, Yapı Denetim Kuruluşunun seçimi; yapı sahibi, yapı müteahhidi, proje müellifi ve ilgili idare inisiyatifinden çıkartılarak bağımsız hale getirilmelidir. Yapı denetim kuruluşu ile müteahhit yada yapı sahibi arasındaki direkt iş ve para ilişkisini ortadan kaldıran elektronik ortamda insan müdahalesi de yapılamayacak bir sistemle yapı denetim kuruluşu ve sigorta firmasının seçiminin yapılacağı yasal düzenlemenin acil olarak yapılması gerekmektedir.

13) Denetçi belgeleri, uzmanlık alanlarına göre ve Meslek Odalarınca verilecek eğitim ve değerlendirme sınavından sonra verilmelidir.

14) Yapı denetim kuruluşu, denetlediği yapılarda gerektiğinde aynı meslekten olmak ve sorumluluk almak şartıyla, mimar ve mühendis görevlendirmesi veya görevden alması işlemini internet ortamında yapabilmesi için YDS sisteminde gerekli değişiklik yapılmalıdır.

15) Cezai sorumlulukların; 818 sayılı Borçlar Yasası ve diğer mevzuat hükümleri ile uyumlu, mimar ve mühendis haklarını koruyacak şekilde yeniden düzenlenmelidir. 3194 ve 4708 sayılı yapı denetim hakkındaki kanunun cezai müeyyideler bölümünün de bütün cezai sorumlulukların yüklendiği yapı denetim kuruluşlarının ve denetçilerin cezalarının hafifletilmesini ve müteahhit de cezai sorumluluklarının yapı hasar ve kusurlarının tazminin yazıldığı yeni bir düzenleme de acil olarak yapılmalıdır.

16) 5205 sayılı yasa ile getirilen muafiyetlerin kaldırılması ve tüm kurum ve kuruluş yapılarının da kapsam alanına alınması sağlanmalıdır.

17) Uygulama projelerinde imara uygun değişiklikler, sonradan proje tadilatı yapılması şartı ile proje müelliflerinin oluru ve yapı denetim kuruluşundaki ilgili denetçi mimar ve mühendis onayı ile yapılabilir.

18) Mevcut yönetmelikte olduğu gibi, o ilde ruhsata bağlanacak yapı alanları miktarına göre, amaca uygun yapı denetim hizmetinin verilebilmesi için, Yapı Denetim Kuruluşu sayısı sınırlandırılmalı ve Bakanlıkça uygun dönemlerde güncelleme ve denetleme yapılarak kuruluş sayısı belirlenmelidir.

19) Kamusal bir denetim olan Yapı Denetimin amaçlanan nitelikte olabilmesi için;

a) Denetimde aktif rol alan Mimar ve Mühendisler, yasal düzenlemelerle, kendi meslek örgütleri olan TMMOB tarafından denetlenip sicilleri tutulmalıdır.

b) Yapı Denetim Kuruluşları, kendi Birliği tarafından düzenli olarak denetlenmeli ve etik kuralları oluşturulmalıdır.

Sağlıklı, güvenli, planlı kentleşmeyi ve depremlere dayanıklı yapılaşmayı sağlayacak yasal düzenlemeler yapılamamış, var olan yasalar çeşitli değişiklikler yapılmasına rağmen çeşitli nedenlerle etkin olarak uygulanamamıştır.

Bu gün başta İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa, Adana ve Antalya gibi büyükşehir belediyelerimiz ve ilçelerinde siyasal çıkarlar nedeniyle kurallara aykırı, kaçak yapılaşmanın sistematik bir hale geldiği yerleşme mekânları haline geti-

108